

ΣΛΟΒΕΝΟΙ-ΣΛΟΒΕΝΙΑ

εισαγωγή

- Οι Σλοβένοι είναι ένας ολιγάριθμος λαός σλαβικής καταγωγής.
- 8^{ος} -20^{ος} αι. ενσωματωμένοι σε άλλα πολυεθνικά κράτη
- Χώρος εγκατάστασής 6^ο-7^ο αι.: πέρασμα από την παννονική πεδιάδα προς την Αδριατική και από την Κεντρική Ευρώπη προς την Ιταλία.
- β' μισό του 8^{ου} αι. ο χώρος εγκατάστασής τους: η πατρίδα ενός πολυάριθμου γερμανόφωνου πληθυσμού.
- Οι Σλοβένοι με μόνο στοιχείο τη γλώσσα τους κατάφεραν κατά τους δύο τελευταίους αιώνες να εξελιχθούν σε ξεχωριστό έθνος με ιδιαίτερο πολιτισμό.

Η εγκατάσταση στα Βαλκάνια

- Οι Σλοβένοι έφτασαν στην περιοχή των Άλπεων μαζί με τους Αβάρους στα τέλη του 6^{ου} αι.-αρχές 7^{ου} αι.
- Ο χώρος στον οποίο εποίκισαν συμπεριλάμβανε μέρος του Φριούλι, τα περίχωρα της Τεργέστης, την Καρινθία και Στυρία της σημερινής Αυστρίας.
- Η γεωγραφική διαμόρφωση της περιοχής δημιουργεί απομονωμένες νησίδες, γεγονός που συνέβαλε στη χαλαρή επικυριαρχία των Αβάρων.
- Έτσι δημιουργήθηκε μια εδαφική επικράτεια την οποία, οι λατινικές πηγές του 8^{ου}-9^{ου} αι., ονομάζουν Καραντανία, με κέντρο το κάστρο Karnburg και τους κατοίκους της Καραντανούς.

Τα σλαβικά φύλα περί τα μέσα του 7^{ου} αι.

Οι περιοχές της Σλοβενίας

Η Καραντανία

- Μετά το 626 λήξη υποταγής Καραντανών στους Αβάρους.
- Γύρω στα 632: το Κράτος του Σάμο.
- 659/660-745: Καραντανοί ανεξάρτητοι.
- Γύρω στα 745: βαυαρική επικυριαρχία.
- 788-Α΄ Π.Π.: Φραγκική και Γερμανική επικυριαρχία

Οι Σλοβένοι στην Παννονία

- 796: Σλάβοι στην Παννονία
- 896-907: Εγκατάσταση Ούγγρων στην Παννονία
- Η άφιξη των Ούγγρων σήμανε και τον οριστικό χωρισμό των Σλοβένων από τους Τσέχους και τους άλλους δυτικούς Σλάβους.

Η Καραντανία ως μαρκιωνία και ως δουκάτο

- 936-7: δημιουργία στρατικοποιημένων περιοχών από τους Φράγκους στη ΝΑ παραμεθόριο: μαρκιωνίες.
- 976 η Καραντανία δουκάτο: Μεγάλη Καραντανία
- Η Μεγάλη Καραντανία δεν ήταν ένα αμιγές σλαβικό κράτος.

Η ενθρόνιση Καραντανών δουκών,
λεπτομέρεια από χειρόγραφο του 15^{ου} αι.

Η Καραντανία ως τμήμα της Φραγκικής Αυτοκρατορίας

Η διάλυση της Μεγάλης Καραντανίας

- Αλλαγές μαρκησίων και ανταγωνισμοί: αποσύνθεση Μεγάλης Καραντανίας
- 11^{ος} αι.-20^{ος} αι.: νέα ανεξάρτητα διοικητικά μορφώματα: Στυρία, Καρνιόλα, Καρινθία, Ιστρία και Φριούλι..
- Κατά τους 12^ο και 13^ο αι. τις περιοχές αυτές διεκδικούν οι Ούγγροι, οι Τσέχοι, οι Βενετοί και οι Αυστριακοί, με αποτέλεσμα το 1282 να περιέλθουν όλες, με εξαίρεση την Ιστρία και το Φριούλι που έγιναν βενετικές, στο δυναστικό οίκο των Αψβούργων, υπήκοοι του οποίου θα παραμείνουν οι περισσότεροι Σλοβένοι έως το τέλος του Α΄ Π.Π.

Οι Γερμανοί έποικοι

- Εγκατάσταση γερμανόφωνων εποίκων από γερμανικό κράτος: δημιουργία μεσαιωνικών πόλεων: κάστρα και οχυρώσεις, ναοί και μοναστήρια.
- Οι νέοι κάτοχοι γης μετέφεραν στα κτήματά τους γερμανόφωνους εποίκους και εισήγαγαν τεχνικές καινοτομίες στην καλλιέργεια της γης.
- Συνέπεια του εποικισμού ήταν και η ανάπτυξη πόλεων.
- Η βαθμιαία παραχώρηση προνομίων στις πόλεις οδήγησε στην αύξηση του πληθυσμού τους, κυρίως από Γερμανούς εποίκους.

Η αλλοίωση του σλοβενικού στοιχείου

- Εποικισμός: Ένα μέρος των Σλοβένων εκγερμανίστηκε: ως τα τέλη του 15^{ου} αι. οι εγκαταστάσεις στο βόρειο τμήμα της Καρινθίας και της Στυρίας σχεδόν εξαφανίστηκαν.
- Στα νοτιότερα τμήματα η διείσδυση των εποίκων ήταν μικρότερη.
- Αυτή η γλωσσική γραμμή του 15^{ου} αι. διατηρήθηκε σχεδόν απaráλλακτη ως τα τέλη του 19^{ου} αι.
- Άλλο αρνητικό: διοικητικός κατακερματισμός των εγκαταστάσεων
- Συνέπεια: η καθυστέρηση διαμόρφωσης εθνικού αισθήματος στους Σλοβένους.

Κοινωνική αναταραχή

- Από τα μέσα του 15^{ου} αι. οι περιοχές εγκατάστασης των Σλοβένων βρίσκονταν σε μόνιμη αναταραχή.
- Αιτία : οι εξεγέρσεις των αγροτών, οι επιθέσεις των Οθωμανών και οι συγκρούσεις των Αψβούργων με τους Βενετούς.
- Οι εξεγέρσεις δεν ήταν εθνικοί αγώνες. Οι περισσότερες από αυτές ήταν τοπικού χαρακτήρα.
- Οι μεγαλύτερες εξεγέρσεις: 1478, 1515 και 1573.

Η εκτέλεση του Matija Gubec,
αρχηγού της Σλοβενικής αγροτικής εξέγερσης του 1573
(Oton Ivekovic).

Πνευματική αναταραχή

- Μετά το 1530: Μεταρρύθμιση
- Η σημασία της Μεταρρύθμισης βρίσκεται στον πολιτιστικό τομέα.
- Αν και η Αντιμεταρρύθμιση δεν ευνόησε τη συνέχιση των προσπαθειών αυτών, είχαν ήδη τεθεί οι προϋποθέσεις για την πνευματική αφύπνιση των Σλοβένων τον 19^ο αι.

Οι βάσεις της εθνικής συνείδησης

- Στις αρχές του 18^{ου} αι. μια σειρά από δεδομένα συνεισέφεραν στη διεργασία της οικονομικής ανάπτυξης και στις έντονες πνευματικές διεργασίες, οι οποίες κατέληξαν στη διαμόρφωση εθνικής συνείδησης. Αυτοί ήταν:
- Κατάλυση του μονοπωλίου της Βενετίας στις μεταφορές και ανάδειξη της Τεργέστης σε ελεύθερο λιμάνι (1717/1719).
- Η κατασκευή δρόμων, η ίδρυση εργοστασίων και η συσσώρευση κεφαλαίου, όπως και η ανάπτυξη της σλοβενικής ενδοχώρας με κέντρα τις πόλεις Λουμπλιάνα, Μάριμπορ κ.α.
- Οι μεταρρυθμίσεις της αυστριακής κυβέρνησης.
- Όλα τα παραπάνω είχαν σε γενικές γραμμές θετικά αποτελέσματα για τους Σλοβένους.

Η συμβολή των Σλοβένων- ρωμαιοκαθολικών ιερέων

- Έως το β' μισό του 18^{ου} αι. οι έννοιες «σλοβενικό έθνος» και «σλοβενική γλώσσα» είχαν ασαφές περιεχόμενο.
- Η συνείδηση των Σλοβένων ότι αποτελούν μία γλωσσική ενότητα, η οποία διαμορφώθηκε κατά την περίοδο της Μεταρρύθμισης, αδυνάτισε στην Αντιμεταρρύθμιση με αποτέλεσμα η γραπτή γλώσσα που είχε δημιουργηθεί στην Μεταρρύθμιση να κινδυνεύει με εξαφάνιση.
- Στην αποτροπή του κινδύνου αυτού σημαντικό ρόλο έπαιξε η μερίδα των μορφωμένων Σλοβένων-ρωμαιοκαθολικών ιερέων.
- Η διαμόρφωση εθνικής σλοβενικής συνείδησης έλαβε φιλολογικό χαρακτήρα.

Ο μετασχηματισμός σε έθνος

- Ευνοϊκή για την ανάπτυξη της σλοβενικής γλώσσας υπήρξε η περίοδος 1805-1813, όταν ένα μεγάλο μέρος σλοβενικών περιοχών βρέθηκαν κάτω από την κυριαρχία των Γάλλων.
- Τα μέτρα που έλαβε η Αυστρία μακροπρόθεσμα προκάλεσαν την κοινωνική διαστρωμάτωση των Σλοβένων, τη δημιουργία μιας δικής τους πνευματικής ελίτ και προήγαγαν τη διαδικασία της εθνικής αφύπνισης.

Οι τάσεις της εθνικής αφύπνισης

- Στην εθνική αφύπνιση των Σλοβένων, που κάνει την εμφάνισή της στη δεκαετία του 1830, διακρίνονται 3 διαφορετικές τάσεις:
- Α) Η τάση των συντηρητικών.
- Β) Η φιλελεύθερη ομάδα με ηγέτη τον ποιητή Franz Prešeren.
- Γ) Οι οπαδοί του Ιλλυρισμού.

«Ενωμένη Σλοβενία»

- Η επαναστατική περίοδος 1848/1849 προκάλεσε τη μετατόπιση του ενδιαφέροντος του σλοβενικού κινήματος από το γλωσσικό και πολιτιστικό ζήτημα στη διακήρυξη πολιτικών αιτημάτων.
- «Ενωμένη Σλοβενία»
- Μία ενιαία Σλοβενία με καθεστώς βασιλευομένης δημοκρατίας που θα αποτελούσε συστατικό μέρος της αυστριακής αυτοκρατορίας ήταν η πολιτική λύση που προωθούσε το πρόγραμμα αυτό.
- Ωστόσο, η συγκεκριμένη πρόταση ήταν ανεφάρμοστη.
- Στα τέλη της δεκαετίας του 1860 η εθνική κίνηση αφύπνισης των Σλοβένων έλαβε μαζικό χαρακτήρα.

Γελοιογραφία που δείχνει την κατάρρευση των Επαναστάσεων του 1848.
Δημοσιεύθηκε στην γερμανική εφημερίδα Düsseldorf Monatshefte

Η επαρχία της Ιλλυρίας (1822-1849)

Ο αυστροσλαβισμός

- Τα εθνικο-καθολικά κόμματα των Σλοβένων επέλεξαν τότε την πολιτική της συναλλαγής και των συμβιβασμών με την αυστριακή κυβέρνηση.
- Αναπτύχθηκε επίσης, η συνεργασία των Σλοβένων με τους Κροάτες, Τσέχους και τους άλλους σλαβικούς λαούς της μοναρχίας.
- Την πρόταση του αυστροσλαβισμού προτιμούσαν οι Σλοβένοι από το ενδεχόμενο του γιουγκοσλαβισμού.
- Η πιθανότητα αυτοδιάθεσης θεωρείτο απραγματοποίητη.

Πνευματική αφύπνιση

- Σε αντίθεση με το πολιτικό-εδαφικό ζήτημα, το κίνημα αφύπνισης των Σλοβένων στον πολιτιστικό και γλωσσικό τομέα έφτασε σε πολύ ικανοποιητικά επίπεδα.
- Στις τελευταίες δεκαετίες του 19^{ου} αι., οι Σλοβένοι αστοί και οι λόγιοι υιοθέτησαν τις ιδέες του κινήματος αφύπνισης και ταυτίστηκαν με αυτές.
- Σταμάτησαν τότε να γράφουν και να μιλούν γερμανικά ή ιταλικά και έγιναν οι φορείς της σλοβενικής εθνικής συνείδησης.

Η αποξένωση Αυστριακών-Σλοβένων

- Η άρνηση των Αυστριακών να ενδώσουν στις πολιτικές απαιτήσεις των Σλοβένων αποξένωσε τους τελευταίους από τους Αψβούργους.
- Από τις αρχές του 20^{ου} αι. οι διαφορές ανάμεσα στους δύο λαούς άρχισαν να παίρνουν χαρακτήρα αντιπαράθεσης.

Η μεταστροφή

- Παρά τις αντιπαραθέσεις με την Αυστροουγγαρία, η πολιτική των σλοβενικών κομμάτων δεν ήταν ούτε ενιαία ούτε σταθερή.
- Το ότι τελικά η φιλοαυστριακή θέση άλλαξε σε γιουγκοσλαβική οφείλεται σε δύο δεδομένα της περιόδου του Α΄ Π.Π.: α) στους πολιτικούς διωγμούς των Σλοβένων, που συνοδεύονταν από ωμό εκγερμανισμό και β) στις εδαφικές απαιτήσεις των Ιταλών σε περιοχές με σλοβενικό πληθυσμό.

Το «Βασίλειο των Σέρβων, Κροατών και Σλοβένων»

- Στις 6/10/1918, στην τελική φάση του Α΄ Π.Π. ιδρύεται το Εθνικό Συμβούλιο των Σλοβένων, Κροατών και Σέρβων.
- Στις 29/10/1918 ανακηρύχθηκε το ανεξάρτητο *Κράτος των Σλοβένων, Κροατών και Σέρβων*.
- Την 1/12/1918 ανακηρύχθηκε η ίδρυση του *Βασιλείου των Σέρβων, Κροατών και Σλοβένων*.

Η διακήρυξη της ίδρυσης του Κράτους των Σλοβένων,
Κροατών και Σέρβων στις 29.10.1918
(κεντρική πλατεία, Λουμπλιάνα)

Η ένταξη στο γιουγκοσλαβικό κράτος

- Η Ιταλία, με τη συνθήκη του Rapallo (1920) κράτησε και την παράκτια σλοβενική περιοχή, με αποτέλεσμα οι Σλοβένοι να μην έχουν έως το τέλος του Β΄ Π.Π. πρόσβαση στην Αδριατική.
- Ένα άλλο τμήμα με σλοβενικό πληθυσμό περιήλθε στην Ουγγαρία, ενώ οι δίγλωσσες περιοχές της Καρινθίας, ύστερα από δημοψήφισμα τον Οκτώβριο του 1920, παρέμειναν στην Αυστρία.
- Συνεπώς, πάνω από το $\frac{1}{4}$ του συνολικού σλοβενικού πληθυσμού (περίπου 350.000 άτομα) έμειναν εκτός συνόρων του νέου νοτιοσλαβικού κράτους.

Οι αλλαγές των συνόρων μετά τη Συνθήκη του Rapallo (1922)

Προπαγανδιστικά φυλλάδια για το δημοψήφισμα του 1920 σχετικά με την ένταξη ή όχι των δίγλωσσων περιοχών της Καρινθίας στο νέο κράτος της Γιουγκοσλαβίας

Μαμά, μην ψηφίσεις υπέρ της Γιουγκοσλαβίας, γιατί θα πρέπει να πολεμήσω για τον βασιλιά Πέτρο

Στη Γιουγκοσλαβία ο αγρότης είναι ο αρχηγός, στην Αυστρία είναι οι Εβραίοι και οι βαρόνοι.

Οι Σλοβένοι ως ηττημένοι του Α΄ Π.Π.

- Στο Βασίλειο των Σέρβων, Κροατών και Σλοβένων οι Σλοβένοι θεωρούνταν ως ηττημένοι του Α΄ Π.Π., διότι ήταν πρώην υπήκοοι της ηττημένης Αυστροουγγαρίας.
- Το αποτέλεσμα ήταν να ζημιωθούν οικονομικά: α) δε δικαιούνταν πολεμικές αποζημιώσεις, β) πλήρωναν μεγαλύτερους φόρους και γ) έπαιρναν μικρότερα κονδύλια από το κρατικό ταμείο.

Τα θετικά

- Παρά την κυριαρχία του σερβικού στοιχείου και τον συγκεντρωτισμό του νέου κράτους, η προσχώρηση στο Βασίλειο είχε για τους Σλοβένους και μερικά πλεονεκτήματα:
- Α) Από το 1929 πέτυχαν την ένωση της εθνότητάς τους σε μία διοικητική μονάδα, το μπανάτο του Δράβου.
- Β) Εξέλιπε ο μόνιμος κίνδυνος του εκγερμανισμού.
- Γ) Ιδρύθηκε το Πανεπιστήμιο της Λουμπλιάνας, το 1919, το Εθνικό Μουσείο, το Εθνικό Θέατρο και η Σλοβενική Ακαδημία Επιστημών και Τεχνών (1938).
- Δ) Η Σλοβενία παρέμεινε η πιο ανεπτυγμένη περιοχή της Γιουγκοσλαβίας.

Το πανεπιστήμιο της Λουμπλιάνα

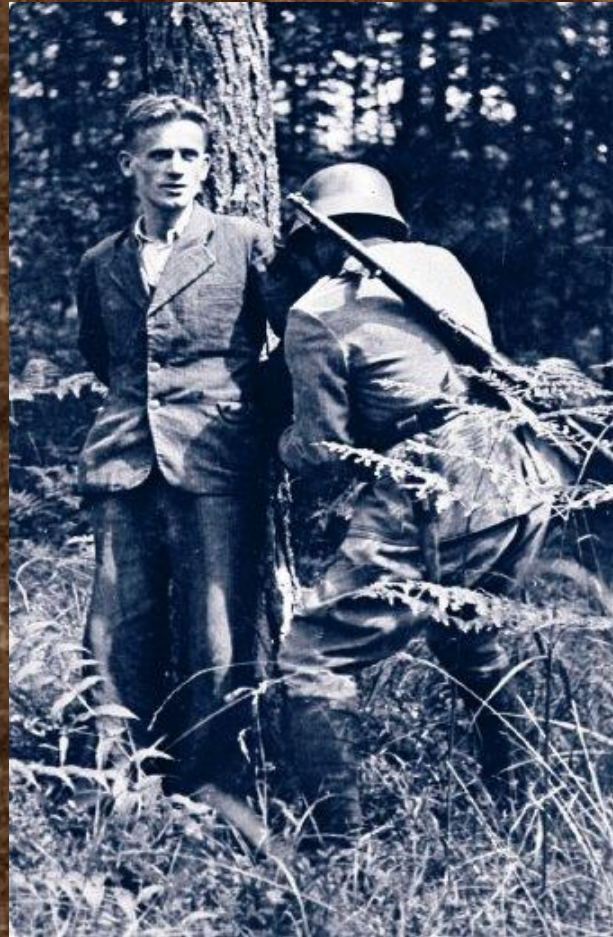
Η στάση των Σλοβένων στο κράτος των Γιουγκοσλάβων

- Οι Σλοβένοι πολιτικοί πέτυχαν να εκμεταλλευτούν στο έπακρο τις δυνατότητες που τους προσφέρονταν.
- Οι Σλοβένοι δεν επεδίωκαν μία Μεγάλη Σλοβενία.
- Επιπλέον, επειδή η σλοβενική γλώσσα διέφερε πολύ από τη σερβοκροατική δεν ήταν δυνατή η κάλυψη κρατικών θέσεων στη Σλοβενία από Σέρβους αξιωματούχους. Αντίθετα, οι μορφωμένοι, με πείρα στη διοίκηση και δίγλωσσοι ή τρίγλωσσοι Σλοβένοι μπορούσαν να στελεχώνουν κρατικές υπηρεσίες χωρίς πρόβλημα.
- Τέλος, οι Σλοβένοι δεν αντιμετώπιζαν τον κίνδυνο αφομοίωσης.

Οι Σλοβένοι στον Β΄ Π.Π.

- Η εισβολή της χιτλερικής Γερμανίας στη Γιουγκοσλαβία τον Απρίλιο του 1941 είχε ως αποτέλεσμα τον κατακερματισμό της Σλοβενίας ανάμεσα στη Γερμανία, την Ιταλία και την Ουγγαρία.
- Οι Γερμανοί άρχισαν τις εθνικές εκκαθαρίσεις.
- Επειδή οι περιοχές αυτές ενσωματώθηκαν πλήρως στο χιτλερικό κράτος έγινε υποχρεωτική η επιστράτευση των νέων Σλοβένων στο χιτλερικό στράτευμα.
- Το νότιο τμήμα της Σλοβενίας κατέλαβε η Ιταλία και το μετέτρεψε σε Provincia di Lubiana (τον Μάϊο του 1941) παρέχοντας κάποια σχετική αυτονομία στον πολιτιστικό και διοικητικό τομέα. Μετά τη συνθηκολόγηση της Ιταλίας (τον Σεπτέμβριο του 1943) το τμήμα αυτό περιήλθε στον έλεγχο των Γερμανών.
- Ένα μικρό βορειοανατολικό τμήμα περιήλθε στην Ουγγαρία.

Εκτέλεση Σλοβένου από Γερμανό στρατιώτη
τον Αύγουστο του 1941

Το «Αντιιμπεριαλιστικό Μέτωπο», οι Τσέτνικς και η Λευκή φρουρά

- Οι Σλοβένοι οργάνωσαν αμέσως, από τον Απρίλιο του 1941, την αντίστασή τους δημιουργώντας το «Αντιιμπεριαλιστικό Μέτωπο», στο οποίο συμμετείχαν εκτός από το κομμουνιστικό και άλλα σλοβενικά κόμματα και του οποίου η μαχητικότητα και αποτελεσματικότητα ήταν αξιόλογη.
- Σε ένα τμήμα της Σλοβενίας δρούσαν οι τσέτνικς του Σέρβου Ντράζα Μιχαήλοβιτς καθώς και αντικομμουνιστικές δυνάμεις που σχημάτισαν τη Λευκή φρουρά.
- Μολονότι την αντικομμουνιστική δράση της Λευκής φρουράς υπαγόρευε το εθνικό σλοβενικό αίσθημα, η οργάνωση ταυτιζόταν με τα συμφέροντα των Γερμανών.
- Η στάση αυτή πληρώθηκε ακριβά στο τέλος του πολέμου, όταν οι βρετανικές δυνάμεις παρέδωσαν τα μέλη των μη-τιτοϊκών οργανώσεων στους πολεμιστές του Τίτο, οι οποίοι και τους εκτέλεσαν μαζικά.

Τα νέα σύνορα

- Μετά το τέλος του Β΄ Π.Π. ακολούθησε ο καθορισμός των συνόρων με την Αυστρία και την Ιταλία.
- Οι συμμαχικές δυνάμεις δεν δέχθηκαν την προσάρτηση στη Γιουγκοσλαβία νοτιοαυστριακών περιοχών με σλοβενική μειονότητα και έτσι παρέμεινε η συνοριακή γραμμή που είχε ορισθεί το 1938.
- Η περιοχή της Τεργέστης χωρίστηκε σε δύο ζώνες, από τις οποίες η μία παρέμεινε στην Ιταλία, ενώ η δεύτερη παραχωρήθηκε στη Γιουγκοσλαβία με τη συνθήκη του Όσιμο το 1975 και έτσι η Σλοβενία απέκτησε διέξοδο στην Αδριατική θάλασσα.

Η Σλοβενία ως ομόσπονδο κράτος της Γιουγκοσλαβίας

- Η ίδρυση της Ομόσπονδης Σοσιαλιστικής Δημοκρατίας της Γιουγκοσλαβίας το 1945 σήμαινε για τη Σλοβενία τη μεγαλύτερη ως τότε αναγνώριση της κρατικής και εθνικής της οντότητας.
- Η Σλοβενία απέκτησε τα δικά της κρατικά σύμβολα, ενώ η σλοβενική γλώσσα αναγνωρίστηκε ως μία από τις τρεις επίσημες γλώσσες του ομόσπονδου κράτους. Η αυτονομία της στον πολιτιστικό και εκπαιδευτικό τομέα ήταν αναγνωρισμένη, αν και μόνο σε επίπεδο κρατικών αποφάσεων.
- Οι Σλοβένοι διέθεταν σε όλα τα κλιμάκια εξουσίας δικούς τους ανθρώπους, συχνά μάλιστα περισσότερους από όσους αναλογούσαν στην αριθμητική τους δύναμη.

Ο αυτοδιαχειριζόμενος σοσιαλισμός

- Εμπνευστής του επίσημου και κατοχυρωμένου με σύνταγμα μοντέλου του αυτοδιαχειριζόμενου σοσιαλισμού, σε όλα τα επίπεδα της οικονομικής, πολιτιστικής και κοινωνικής ζωής υπήρξε ο Σλοβένος Edward Kardelj.
- Πρόκειται για το μοντέλο του τρίτου δρόμου ανάπτυξης μεταξύ του σταλινικού και εκείνου της ελεύθερης αγοράς.
- Ως τα μέσα της δεκαετίας του 1970, η Σλοβενία γνώρισε αλματώδη οικονομική ανάπτυξη.
- Ο πληθυσμός της αποτελούσε το 8% των κατοίκων της Γιουγκοσλαβίας, αλλά συνεισέφερε με 17% στο Α.Ε.Π. και πραγματοποιούσε το 26% των εξαγωγών της Γιουγκοσλαβίας.

Η Σλοβενία σήμερα

Θρησκεία

- Η καθυπόταξη των Σλοβένων στους Βαυαρούς και στους Φράγκους τον 8^ο αι. σήμανε και την έναρξη του προσηλυτισμού τους στο χριστιανισμό.
- Γραπτό μνημείο της περιόδου αποτελούν τα *Σπαράγματα του Freising*.
- Αργότερα, τα μοναστήρια των Βενεδικτίνων και των άλλων μοναχικών ταγμάτων εξελίχθηκαν σε σημαντικά πνευματικά κέντρα.
- Ως κύρια γραπτή γλώσσα χρησιμοποιήθηκαν τα λατινικά.

Τα Σπαράγματα του Freising

Iazze haglagolo
zlodeiu. luzemiego
delom. luzem iego
lepocam. Tose uue
ruuu ubog uze mo
goki. lu iega zin,
lu zuueti dub. data
tri imena. edin bog
gozpod zuueti.
ise zuori nebo. ih
emlo. Tose izco ie
ga milofci. Isce
mariae. Isce mic
habela. Isce pe
tra. Iuseb bosih Al.
Iuseb bosih mose
nie. Iuseb t Za
connic. Iuseb zu&ih
deuuih. Iuzeh t moki.
Da mirastit napomoki
biti. kibogu moih gre
chou. Dabim cisto iz
pouued zuoril. lod
puztic orboga priel.
Bogu uhe mogokemu.
izpouuede uhe moie
greche. Isce marie.
uzeh nepraudnih del.
in epraudnega pomislena
ise ieshem uuede zuo
ril. ili neuuede. nudmi
ili lubmi Ipe ili bde.
Vshpitrnih rotah. Vlisnih
resih. vtabinab. Vshmesfoge.

Η σλοβενική γραμματεία στη Μεταρρύθμιση

- Οι απαρχές της σλοβενικής γραμματείας συνδέονται στενά με τη Μεταρρύθμιση.
- Ο Primož Trubar (1508-1586) μετέφρασε την Κ.Δ. και συνέγραψε 22 βιβλία σε σλοβενική γλώσσα.
- Από τους συνεχιστές του Trubar οι σημαντικότεροι ήταν ο J. Dalmatin και ο J. Bohorič, συντάκτης της πρώτης γραμματικής της σλοβενικής γλώσσας.
- Τη δραστηριότητα αυτή ανέκοψε από το 1600 και για έναν περίπου αιώνα η Αντιμεταρρύθμιση.

Η σλοβενική γραμματεία στον Διαφωτισμό και την Πεφωτισμένη Μοναρχία

- Ο Διαφωτισμός και τα μέτρα των «πεφωτισμένων» αυτοκρατόρων Μαρίας Θηρεσίας και του Ιωσήφ Β΄ επέτρεψαν τη συνέχιση των προσπαθειών για τη διαμόρφωση της σλοβενικής γλώσσας με την έκδοση των σλοβενικών γραμματικών από τους Marko Pohlin και J. Kopitar.
- Η εισαγωγή του θεσμού της υποχρεωτικής σχολικής εκπαίδευσης και η δημιουργία κοσμικών σχολείων έθεσαν τις προϋποθέσεις για την άνοδο του μορφωτικού επιπέδου των Σλοβένων και τη συμμετοχή τους στο πολιτιστικό γίγνεσθαι της Αυστριακής αυτοκρατορίας. Κατά την περίοδο αυτή οι Σλοβένοι έρχονται σε επαφή με όλα τα ευρωπαϊκά πολιτιστικά ρεύματα.

Η σλοβενική γραμματεία από το 1830 έως τις αρχές του 20^{ου} αι.

- Κατά την περίοδο της εθνικής αφύπνισης διαμόρφωσαν τελικά οι Σλοβένοι έναν πολιτισμό με σαφή εθνικά χαρακτηριστικά και αναδείχθηκαν οι ποιητικές και εκφραστικές δυνατότητες της σλοβενικής γλώσσας.
- Στην επίτευξη του στόχου αυτού καθοριστική ήταν η συμβολή μιας σειράς σημαντικών συγγραφέων και ποιητών όπως των Franc Prešeren (1800-1849), Oton Župančič (1878-1949) και των πεζογράφων Fran Levstik (1831-1887), Ivan Cankar (1876-1918) δημιουργών της μοντέρνας λογοτεχνίας.
- Ο πολιτισμός και ιδιαίτερα η γλώσσα κατέλαβαν κεντρική θέση στη διαμόρφωση της εθνικής σλοβενικής συνείδησης ελλείψει άλλων στοιχείων που αποτελούν τα κύρια χαρακτηριστικά ενός έθνους.

O Franc Prešeren (1800-1849)

Οι Τέχνες μέχρι την Αντιμεταρρύθμιση

- Στην τέχνη οι Σλοβένοι ακολούθησαν έως και τον Α΄ Π.Π. τις ανάλογες εξελίξεις στη Δυτική Ευρώπη.
- Η εμφάνιση της προ-ρομανικής τεχνοτροπίας είναι άμεσα συνδεδεμένη με τον εκχριστιανισμό.
- Η αρχιτεκτονική των πρώτων ναών και μοναστηριών (από τον 8^ο αι.) μαρτυρεί τις επιρροές των εκκλησιαστικών κέντρων της Ακουηλίας, του Σάλτσμπουργκ και της Δαλματίας.
- Από τα τέλη του 11^{ου} και ως το τέλος του 13^{ου} αι. κυριάρχησε ο ρομανικός ρυθμός.
- Ο γοθτικός ρυθμός φτάνει στην αποκορύφωσή του στα τέλη του 15^{ου} αι. (Λουμπλιάνα, Μάριμπορ, Ptuj, Celje).
- Η αναγεννησιακή τέχνη μπόρεσε να αναπτυχθεί στα μέρη που βρίσκονταν μακριά από τον τουρκικό κίνδυνο (Leskovec, Γκόριτσα)
- Στη ζωγραφική εμφανίζονται το πορτρέτο και η μη-θρησκευτική διακοσμητική ζωγραφική.

Προ-ρομανικός ρυθμός (12^{ος} αι.)
Ναός στο Selo

Ο ναός της Αγίας Τριάδος (16^{ος} αι.)
ο χορός του θανάτου

Το χρονικό της Νυρεμβέργης.
Η δομή της δυτικής αυτοκρατορίας (14^{ος} αι.)

Οι Τέχνες στην Αντιμεταρρύθμιση

- Η περίοδος της Μεταρρύθμισης δεν έχει να παρουσιάσει σημαντικά έργα.
- Η Αντιμεταρρύθμιση του 17^{ου} αι. άφησε έντονα τα ίχνη του Μπαρόκ.
- «Μπαρόκ της Λουμπλιάνας»
- Κατά τον 18^ο αι. οι Σλοβένοι καλλιτέχνες θέτουν τη δική τους σφραγίδα στα εκκλησιαστικά και κοσμικά έργα. Κορυφαία ονόματα είναι εκείνα των αρχιτεκτόνων G. Macek, M. Perski και των ζωγράφων F. Jalovšek, A. Cebej.

Εσωτερικό ναού σε στυλ μπαρόκ

Οι Τέχνες από τον 18^ο αι. μέχρι σήμερα

- Από τα τέλη του 18^{ου} αι. και έως τον Α΄ Π.Π. κάνει αισθητή την παρουσία του ιδιαίτερα στην αρχιτεκτονική ο Κλασικισμός.
- Η εμφάνιση νέων αρχιτεκτόνων σηματοδοτεί την έλευση της μοντέρνας σλοβενικής αρχιτεκτονικής με κυριότερους εκπρόσωπους τους Jože Plečnik (1872-1957), Ivan Vurnik, Maks Fabiani.
- Ιδιαίτερα ο Plečnik άφησε σημαντικά έργα που βρίσκονται όχι μόνο στη Λουμπλιάνα, αλλά και στη Βιέννη, Πράγα και αλλού.
- Ο Plečnik προσπάθησε να συνδυάσει τη μοντέρνα λειτουργικότητα των χώρων με τοπικά στοιχεία και να εκφράσει την απομάκρυνση από το «φεουδαρχικό» στυλ της Αυστροουγγαρίας.

Γλώσσα

- Οι Σλοβένοι διατήρησαν τη γλώσσα τους, που τους βοήθησε να διατηρήσουν την ξεχωριστή τους οντότητα.
- Μόλις κατά τον 16^ο αι., στη Μεταρρύθμιση, διαμορφώθηκε η γραπτή σλοβενική γλώσσα.
- Το επιμορφωτικό έργο του V. Vodnik (1758-1819) και η συγγραφή του έργου *Γραμματική της σλοβενικής γλώσσας στην Καρνία, Καρινθία και Στυρία*, το 1808, από τον Σλοβένο γλωσσολόγο J. Kopitar (1780-1844) εξύψωσαν και πλούτισαν τη σλοβενική γλώσσα.
- Υπερεθνικό παραμένει το έργο ενός άλλου κορυφαίου Σλοβενού σλαβολόγου του Franz Miklosich (1813-1891).
- Η σλοβενική λογοτεχνική γλώσσα βασίζεται στις διαλέκτους της Καρνίας/Καρνιόλας και το λεξιλόγιό της έχει επιρροές από τη γερμανική, ιταλική, σερβοκροατική και τσεχική γλώσσα.
- Σήμερα η σλοβενική γλώσσα καλλιεργείται συνειδητά και επιμελώς.
- Εκτός από τους κατοίκους της Σλοβενίας, τη γλώσσα μιλούν 100.000 Σλοβένοι στην Ιταλία, 60.000 στην Αυστρία και 10.000 στην Ουγγαρία.